

Udtalelse fra Rådet for Trafiksikkerhedsforskning om virkninger af loven om obligatorisk brug af sikkerhedssele

1. Baggrund

Ved ændring af færdselsloven i juni 1975 blev det pålagt førere og forsædepassagerer i person- og varebiler fra 1. januar 1976 at benytte sikkerhedssele, hvor en sådan er monteret.

Indtil 1. april 1976 håndhævedes loven alene ved vejledning til trafikanterne, men fra denne dato har der været bødestraf for ikke at benytte sele, hvor det er påbudt.

Der er visse undtagelser fra pligten til at bære sele, dels generelle undtagelser – man er ikke forpligtet til at bære sele under barking, på parkeringspladser m. v. – dels er der visse persongrupper, som er fritaget, enten efter lægeerklæring eller under visse former for erhvervsmæssig kørsel. Undtagelserne er dog af mindre betydning set i større sammenhæng, d.v.s. at i praksis er næsten al kørsel med person- og varebil, hvor sele er monteret, underlagt kravet om brug af sele på bilens forsæde.

Ved lovens vedtagelse blev der indføjet en revisionsbestemmelse, som betyder, at folketinget skal genvurdere bestemmelsen i folketingsåret 1977-78. I den anledning har justitsministeren anmodet Rådet for Trafiksikkerhedsforskning om at afgive en redegørelse om erfaringerne for det første år med tvungen brug af sikkerhedssele.

Rådet for Trafiksikkerhedsforskning har samarbejdet med forskellige institutioner med henblik på at belyse selevovens virkning fra forskellige synsvinkler. Følgende undersøgelser er gennemført:

1. Analyse af Danmarks statistiks data om færdselsuheld for 1975 og 1976 udført i rådets sekretariat.
2. Analyse af oversigtlige data vedr. trafikskader i månederne oktober–december

1975 og 1976 fra 15 hospitaler i Danmark, udført i rådets sekretariat.

3. Analyse af detaljerede data vedr. trafikdræbte bilister i 1976 for hele landet udført ved Retsmedicinsk Institut i Århus.
4. Analyse af detaljerede data vedr. indlagte personer med trafikskader for Odense Sygehus, analysen udført ved Odense Sygehus.
5. Analyse af detaljerede data vedr. indlagte personer med trafikskader fra Århus Amtssygehus og Århus kommunehospital, udført ved Retsmedicinsk Institut i Århus.

Disse undersøgelser er kort resumeret i det følgende.

Udover dette har rådets sekretariat løbende fulgt udviklingen i brugen af seler i normal trafik siden 1971 ved tællinger på 17 punkter fordelt over hele landet. I de senere år er der talt ca. 1. marts, 1. juli og 1. november på en mandag og en tirsdag.

2. Undersøgelsestets resultater

2.1 Analysen af Danmarks Statistiks data

Hovedresultatet af denne undersøgelse er, at selevoven fra 1975 til 1976 har medført, at ca. halvdelen (efter stikprøvevise tællinger: 48 pct.) af det kørende publikum skiftede fra ikke at være selebrugere til at være selebrugere. For denne trafikantgruppe faldt antallet af hospitalsindlæggelser med omkring 30 pct., mest for forsædepassagerene, mindre for bilførerne. Tallene modsvarer 5-600 færre hospitalsindlæggelser på årsbasis. Nedgangen i lettere skader er tilsyneladende procentvis større.

For antallet af dræbte kan der ikke påvises nogen væsentlig ændring i situationen efter sikkerhedslovens gennemførelse.

Undersøgelsen viser iøvrigt, at gruppen af trafikanter, som fortsat kører uden sele, set